

Universitäts- und Landesbibliothek Tirol

Viam Regiam Lvsatiae Svperioris

Schwartz, Johann Friedrich

[Wittenberg], 1732

XIV

gulos arceant ac compellant, secusque facientes in rebus & corpore nostra auctoritate punire debeant gravi pœna. Harum, quibus nostrum majus sigillum appendendum duximus, testimonio literarum &c. Dat. Pragæ feria 6ta ante Trinit. anno Domini millesimo Trecentesimo quadragesimo primo. Quæ si comparantur cum illis, quæ brevibus dicuntur in literis JOANNIS, Brandenburgici Marchionis, facile apparet, jam tum vectigalium causa adstrictos fuisse peregrinantes, ad viam hanc Lusatiae superioris publicam persequendam. Tantum igitur abest, ut, MANLIVM secuti, statuamus, primam hujus viæ institutionem JOANNI Bohemiae Regi tribuendam esse, uti scribit *L. VI. c. 33. rerum Lusat. aut cum MEISTERO faciamus*, qui originem ejus ad CAROLVM IV. refert in *Annal. Gorlicenf. apud Hoffmann. in script. Lusat. Tom. I. Part. II. p. 11.* ut potius longe antiquiorem illam esse credamus. Quod si enim tunc demum constituta esset via nostra, certe JOANNES Rex neque ad testimonium Brandenburgici Marchionis provocare, nec, Gorlicensium jus consverudine, diuturno usu, introducta niti, affirmare potuisset.

XIV.

Sed hæsitatio forsitan, atque scire cupis, qua causa moti Gorlicenses præ ceteris pro defendenda hac via, tanquam pro aris & focis, laborarint. Variis scilicet de causis illorum maxime interfuit, ne relicto itinere, quod ad urbem ipsarum ducit, alia via incederent peregrinantes. Ex diplomatibus enim supra adductis apparet, concessum fuisse illis usum vectigalis, quod pro transitu a viatoribus solvitur. Hoc autem privati fuissent, si quidem libera, a via semel instituta deflectendi, facultas fuisset. Deinde neminem latere potest, quantum, præter illam, quam ex telonio percipiunt, utilitatem, commodi ad totam civitatem redundet ex frequenti hominum mox huc, mox illuc proficiscentium transitione, quorum nemo urbem facile egreditur, nisi pecunie

cuniae quicquam vel pro cibo potuque, vel alius rebus, ad iter prosequendum necessariis, expendat. Accedit porro, quod, cum per Camenzium, Budissam, Koenigsbrückam transeant illi tantum, qui ex Saxonia aliisque Germaniae provinciis in Silesiam tendunt, Gorlicium transeundum sit etiam illis, qui ex Bohemia in Poloniam proficiscuntur. Hac igitur de causa tanto maiorem curam pro viae hujus juribus conservandis adhibendam esse existimarunt, quanto majus exinde sentiunt emolumentum. Denique Gorlicensibus etiam propter pannificum, qui in ea urbe commorabantur, frequentiam, jam olim ratione glasti concessum fuit jus, quod dicunt stapulae, vi cujus omnes mercatores, qui materiam hanc, colorandis pannis apprime aptam, ad alios deferunt, & Lusatiam superiorem intrant, sunt obstricti, ut Gorlicium veniant, mercesque suas ibi venditum exponant; Ut de re constet, addo verba, quibus CAROLVS IV. in confirmando hoc jure usus est in diplomate, quod dedit anno 1356. Ita vero illa se habent : *Quicumque vero mercatores seu vectores sandicem ducentes quibuscunque temporibus vel horis districtui Budissensi & Goerlicensi applicuerint, postquam metas illorum districtuum ingressi fuerint, tenebuntur & debebunt perpetuis temporibus ipso facto intrare civitatem Goerlicensem, & ibidem deponere sandicem, & cum eodem continuare ibidem, ac omnia & singula alia facere, quae antiquitus jure vel laudabili consuetudine noscuntur observata.* Quod jus confirmatum etiam est a FERDINANDO I. his verbis : *Zum eilfften so gebent auch der Känser allen Kauffleuten, die mit Waith handeln, welche die beyde Weichbilder und Krenße, als Budissin und Görlitz damitte berühren, daß sie solchen Waith nirgends anders wohin, dann gen Görlitz führen, alda abladen, verkauffen und verhandeln sollen, auch darvon der Stadt thum und geben, was sie zu alten Rechte von solchen billig zu fordern haben.* Habes itaque causas, propter quas Goerlicenses viam hanc nostram omnium accerrime defenderunt,

derunt, licet plerarumque civitatum etiam interfuerit, ne quicquam in detrimentum viæ regiæ committeretur. Animadvertis etiam, quod hoc viæ jus Lusati tanta contentione defenderunt, rem non esse parvi, sed maximi momenti.

XV.

Longe autem magis frequentari coepit hæc via, postquam Fridericus II. princeps Elector Saxoniae auctoritate FRIDERICI III. Imperatoris, anno 1458. urbi Lipsiensi permisit, ut solemnes nundinas ter singulis annis celebraret, simulque jus illud decantatissimum, stapulæ, quod dicunt, concessit, atque adeo plures undiquaque mercatores merces tum importantes, tum peturi & ad externos denuo exportaturi Lipsiam petierunt. Ab his certe temporibus via hæc celebrior facta, & non solum ab Imperatoribus Bohemiaeque Regibus, sed & a Saxoniae Ducibus fuit confirmata. Possent hic multa variorum Imperatorum, Regum Principumque edicta in medium afferri, quibus tota hæc via designatur. Sed nolumus hic iusto esse prolixiores, ne nauseam lectori moveamus. Qua de causa illud tantum hoc loco adducimus, quod quatuor post annis, quam nundinae Lipsienses sunt institutæ, litis, inter Joannem, Sagani Ducem, & Gorlicenses ortæ, decidendæ causa proposuit GEORGIVS, Bohemiae Rex, in quo viam hanc ita descripsit: also daß alle und iegliche bedackte, verbundene, mit Salz und andere Wagen, Kauffleute und Fuhrleute mit welcherley Waaren, oder Kauffmanschaft leer oder geladen von Sachsen, Thüringen und Meissen in die Lande gen Pohlen und Schlesien reisen, reiten, treiben oder fahren, und gen Eulenburg oder Grimm kommen, und von den auf Oschaz, Hain an der Elbe gelegen, sollen fürder auf Rünßbrück, Camenz, Budisin, Görlitz, Lauban und den fürter gegen Pohlen oder in die Schlesien reisen, reiten, treiben oder fahren, und also wiederum alle und iegliche bedeckte, verbundene, mit Salz, und alle andere Wagen Kauffleute und Fuhr-